

Perheeni tarina

EVA-RIITTA SIITONEN

SANNA WIRTAVUORI

WSOY

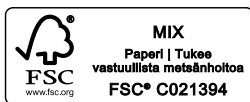
EVA-RIITTA SIITONEN

SANNA WIRTAVUORI

PERHEENI
TARINA

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© EVA-RIITTA SIITONEN, SANNA WIRTAUORI JA WSOY 2024

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-50172-6

PAINETTU EU:SSA

Sisällys

1. Fredistä tuli minulle Matti	7
2. Stadilainen paimentyttö ja sotilaan poika.....	15
3. Niin paljon kuuluu rakkauteen	35
4. Laululla olen ajatellut elää.....	67
5. Lasikattojen sirpaleita.....	83
6. Tonttu Torvisesta Taikapeiliin.....	121
7. Vierellä kulkijat	133
8. Hyvä ja paha julkisuus	146
9. Silta yli synkän virran	167
10. Aikaa lapsenlapsille.....	177
11. Perhe vapaalla.....	184
12. Väärä lähtöjärjestys.....	201
13. Nousee päivä, laskee päivä	216
14. Kunnes kuolema erotti	232
15. Miesten vähäpuheinen ystävyys	243
16. Rakkaat Mummo ja Iso	256
Jälkisanat	267

1. Fredistä tuli minulle Matti

NYT SE on kahlannut mereen. Herran jestas, iso mies, puku päällä.

Sisältä baaritiskin takaa näki hyvin rantaan jyrkän kallion alapuolelle. Minua hymyilytti. Ainakin hänet oli pakko huomata.

Tunnistin tietysti heti, että Fredi se on, Matti Siitonen. Oli vuosi 1967, ja hän oli laulanut Euroviisuissa *Varjoon suojaan*, ja radiosta olin kuullut *Roskisdyykkarin balladin*.

Fredi esiintyi muutama viikko sitten täällä, ja sen jälkeen hän oli käynyt baarissa useampana iltana. Aina yksin. Mah-toiko hän olla kiinnostunut minusta vai pitkätukkaisesta työkaveristani?

Vielä hetki sitten hän oli baarissa. Hän tervehti ja katseemme kohtasivat, hän vaikutti ystävälliseltä ja turvalliselta. Baarissa oli kuitenkin paljon asiakkaita, enkä ehtinyt pysähtyä juttelemaan.

Nyt hän seiso i reisiään myöten rantavedessä ja oli kieltämättä melkoisen hellyttävä.

Asiakkaat odottivat drinkkejä, joten pitkään en ehtinyt laulajaa ihmetellä.

Moni aloitti baarimikon kanssa juttelun Kulosaaren Casinon veneeseen rakennetusta baarista ja jatkoi sitten etsien aiheita pullorivistöstä. Meille vitsailut olivat liiankin tuttuja. Kyseltiin sähkömiehen whiskyä, Watt 69, ja taas eräs herra aloitti, että »neiti saanko koskea». Wihuri-Yhtymä valmisti siihen aikaan Kosken kohinaa -nimistä olutta.

Fredi ei yrittänyt olla nokkela. Hän istuskeli, haki katsekontaktia, hymyili, myhäili itsekseen ja puhui melko vähän.

Myöhemmin opin, että hän on ihminen, joka ei briljeeraa eikä tee itsestään numeroa. Toisaalta hänen asenteensa oli aina varma. Hän käveli suoraan keskilattialle, otti tilan luontevasti, oli nopea reaktioissaan ja sana oli hallussa.

Lahkeet märkinä hän pyysi minua treffeille. Hän oli halunnut herättää huomioni, ja hän onnistui. Olin tietysti imarreltu, ja olihan tempaus rohkea, hauskakin. Halusin uskoa, että hän oli tosissaan kiinnostunut minusta. Silti minua epäilytti. Nuoruudessa solmittu epäonnistunut avioliitto oli onneksi jo taakse jäänyttä elämää, mutta minun oli yhä vaikea luottaa miesten vilpittömyyteen. Olin kuusi-vuotiaan pojan, Petrin, yksinhuoltaja, ja suhtauduin uuteen parisuhteeseen varauksella. Oikeastaan varoin kaikkea, sillä itsetuntoni oli ollut huono jo ennen epäonnista liittoakin, kuten niin monella ikäluokkani naisella.

Lapsena minua ei liiemmin kannustettu eikä kiitelty, piti vain pärjätä, ja siihen selviämiseen yritin yhä enemmän keskittyä.

Kaksi edellistä kesää olin tehnyt toimistotyöni lisäksi toista työtä Kaivohuoneella baarimestarin apulaisena. Opin valmistamaan Tom Collinsit, Ampiaiset ja muut suositut drinkit. Olin hankkinut arava-asunnon, tarvitsin rahaa, ja iltatöistä tienasi hyvät lisät.

Alan käytännön mukaan Casinollakin oli lasit, johon viina-
mitat pantiin valumaan aina juoman valmistuksen jälkeen. Laseja oli yksi kirkkaille viinoille, yksi viskille ja konjakille sekä yksi likööreille. Näistä jämästä kertyvät tippaviinat pullo-
tettiin illan loppuksi, ja ne nautittiin aikoinaan henkilökunnan
joulujuhlassa. Niihin juhliin en kesätyöläisenä osallistunut.

SUOSTUIN TREFFEILLE. Kun Fredi pyysi minua ehdot-
tamaan tapaamispaikkaa, mietin pitkään ja keksin, että voi-
simme mennä yliopiston Kasvitieteelliseen puutarhaan. Se kuulosti mielestäni sopivan neutraalilta ja sivistyneeltä
valinnalta, en halunnut kapakkaan.

Seuraavana sunnuntaina hän tuli noutamaan minut
autollaan, ja suuntasimme Kaisaniemen rantaan.

Olimme kumpikin puutarhassa ensimmäistä kertaa ja
ihmettelimme kaktuksia sekä muita eksoottisia kasveja. En ollut käynyt Ruotsia ja Norjaa kauempana, ja laulajan-
kin pisin reissu taisi olla keväinen Euroviisumatka Wieniin. Kouluihkäisenä uimarina hänen kilpamatkansa olivat yltä-
neet korkeintaan Ruotsiin.

Hänestä tuli minulle Matti. Hän kertoi ihastuneensa sil-
miini ja hymyyni. Minua viehätti erityisesti hänen puhe-
äänensä sekä tietysti koko olemus, lämmin rentous, mut-
kattomuus ja miehinen huolettomuus. Hän tuntui luotetta-
valta sekä jotenkin tutulta.

Kävelimme puutarhassa kolmisen tuntia ja Matti kertoi, kuinka oli kirjoittanut kouluaineeseen, että jänis hyppeli mättäältä mättäälle ja päinvastoin. Hän sai minut nauramaan.

Kävin puutarhassa vuosi sitten elämäni toisen kerran, lähes kuudenkymmenen vuoden jälkeen. Sama kupolikattoinen rakennus on yhä paikoillaan. Tuntui kutkuttavalta ajatella, että myös jotkut kaktukset ja oliivipuut olivat siellä jo ensitreffeillämme.

Tapasimme Matin kanssa ensi treffien jälkeen pian uudelleen. Olin aina ilahtunut, kun hän soitti minulle ja sain kuulla hänen äänensä. Työkaverit Sähkölaitoksen konttorissa katsoivat, kun hän ajoi autollaan pihaan hakemaan minua töistä. Punamustan Fordin peräosa oli laskettu, ja turvakaarineen se oli vaikuttavan näköinen menopeli. Matti rakasti autolla ajamista. Minua nauratti, ja hiukan nolottikin, kun hän teki näyttävän käsijarrukäännöksen työpaikani avaralla pihalla.

Kun hän ei ollut keikoilla, hän haki minut toisinaan myös iltatöistä Casinolta.

TULIMME AIKA LAILLA ERI OKSILTA. Jännitin uutta suhdetta, mutta en osannut pelätä julkisuutta. Voiko huoleton taiteilija tykätä näin asiallisesta ja sovinmaisesta naisesta, entä hyväksyykö hän poikani?

Elämä oli minulle vakavaa. Olin tottunut kontrolloimaan asioita, itseänikin. Tunsin olevani rutkasti aikuisempi kuin Matti. Hän oli pari vuotta minua nuorempi, eikä ollut koskaan asunut parisuhteessa eikä oikeastaan edes yksin.

Matti oli kasvanut upseeriperheessä pikkukaupunkien kasarmeilla, saanut käydä lukion ja harrastaa haluamiaan

asioita. Hänellä oli turvallisen lapsuuden muokkaama hyvä itsetunto.

Tajusin, että olin kovin kiintynyt, mutta silti oli vaikea uskoa, että tästä voisi tulla jotakin.

Myös tiukka rahankäyttöni oli Matille vieras asia. Hänellä oli keikkatuloja omaan käyttöön, ja hän asui mummonsa luona Pohjois-Haagassa. Hän kertoi ikään kuin seikkailuna, kuinka mummo oli ollut sukuloimassa, ja hän oli muutaman päivän niin rahaton, että joutui selviytymään parilla kananmunalla sekä keittiöstä löytämillään lihaliemi-kuutioilla.

Ensimmäisen joulumme vietimme erikseen molemmat perheettämme luona. Kävin kuitenkin Matin kanssa jouluostoksilla. Seurasin lähes herkistyneenä, kun hän osti lahjoja tätinsä pikkutyttärille.

Minua hän ei hemmotellut kukilla tai koruilla, mutta ensimmäinen häneltä saamani lahja oli oikeasti arvokas. Se oli hieno Kenwood-yleiskone, joka palveli sittemmin perheessämme kymmeniä vuosia. Muistan saaneeni häneltä alkuaikoina myös kauniin käsilaukun.

Kovin romanttinen hän ei päällisin puolin ollut. Kuuntelin keikalla eturivissä, kuinka hän lauloi *Milloinkaan en naista löydä samanlaista*. Hän katsoi minua suoraan silmiin, ja tunsin hänen tarkoittavan juuri minua. Kun kysyin jälkeen päin, mitä hän ajatteli laulaessaan, hän vastasi pilke silmäkulmassa miettineensä, että olisiko sittenkin pitänyt vaihtaa autoon vyörenkaat.

Kun Matti tapasi poikani ensi kerran, hän luuli, että kyseessä oli pikkuveljeni. Olin helpottunut, kun näin, että he tulivat heti hyvin toimeen. Toisinaan Matti oli Petrin

seurana, kun olin töissä ja hänellä oli vapaata. Kun tulin kotiin, he puhuivat auto- ja moottorijuttujaan, ja autoista tulikin myöhemmin heille yhteinen harrastus. Joskus he olivat yllätyksekseni siivonneet huushollin ja laittaneet ruoan valmiiksi.

Usein Matti lähti meiltä suoraan keikalle. Virallisesti hän asui vielä pari vuotta isoäitinsä luona, ja osa hänen vähistä tavaroistaan oli pitkään lapsuuden kodissa Hämeenlinnassa.

En muista, että olisimme nuorina juurikaan puhuneet rakkaudesta tai olleet erityisen hellitteleviä toisillemme, mutta minun oli hyvä olla hänen kanssaan. Opin vasta keski-ikässä halailemaan ja käyttämään lausetta *rakastan sinua*, ja nykyisin sanon jo herkästi läheisilleni, että olet rakas.

Luotin Mattiin koko ajan yhä enemmän. Hän oli turvallinen ja hyvin läsnä, hänellä ei ollut kiire mihinkään, ja hän sai minutkin suhtautumaan elämään rennommin. Olin paljon tylsempi ihminen ilman häntä.

Vähitellen hän jäi luontevasti minun ja Petrin luo, kitaroiheen ja nuotteineen. Hän toi elämäni musiikin ja näytti toisenlaisen, kepeämmän tavan suhtautua maailmaan.

TULEVA ANOPPINI oli varoittanut poikaansa, ettei tämän pitäisi korjata toisten jämiä. Kun appivanhempani tapasivat minut ja poikani, kaikki muuttui. He tykkäsivät Petristä heti, ja myös minä pidin heistä. He olivat oikea turvallinen perhe, jollaisen olisin itsellenikin halunnut.

Matin vanhemmista tuli minulle läheisiä, ja uskon, että tiedän jopa enemmän hänen lapsuuden perheensä

taustoista kuin hän itse. Vanhempana Mattikin kiinnostui suvustaan, ja saattoi kysellä minulta, että missäs se isänisä syntykään.

Myös Kivikasvot-yhtyeen kaverit Jori (George) Dolivo, Ilkka Lähteenmäki ja Ismo Sajakorpi tulivat osaksi minunkin elämääni, sillä he tapasivat usein meillä. Matti oli heistä ensimmäinen, joka perusti perheen. Minä tein voileipiä enkä hermostunut, vaikka kerran hajosi sohvakkin neljän miehen alta, kun he katsoivat innokkaasti Ruotsi–Suomi-jääkiekko-ottelua televisiosta.

Ilkka sanoi Matille, että onpa upeaa, kun sait samalla hienon pojankin. Se oli kohteliaisuus, joka lämmitti mieltä, ja panin merkille, että myöhemminkin meillä käydessään Ilkka huomioi aina Petrin.

Matti on kertonut, että avioliitto oli hänelle heti päivän-selvä juttu. Minusta tulisi hänen vaimonsa.

Häät pidettiin Kulosaaren kirkossa joulukuussa pari vuotta tapaamisemme jälkeen. Minulla oli valkoinen sileästä sametista tehty puku, jonka äitini oli ommellut. Hääkuvassakin kävimme, mutta Mattia ne kuvat jotenkin naurattivat, eikä niitä ole koskaan pidetty esillä. Kivikasvot-yhtyeen Ismo otti myös kuvia, mutta jotakin tapahtui, ja ne menivät pilalle eikä se oikeastaan haitannut minua.

Hääjuhlassa vieraina olivat vain lähisukulaiset sekä Kivikasvot, jotka antoivat meille lahjaksi Ismon piirtämän tau-lun. Siinä oli kuva kvartetista ja teksti *In the year -69, Fred, came the time.*

Häiden jälkeen Matti muutti virallisesti Myllypuroon. Petri oli tuolloin yhdeksänvuotias ja sanoi Matille: »Jos te meinaatte tehdä lapsia, niin minulle se sopii kyllä.»

Olin onnellinen siitä, että Matti hyväksyi koko paketin ja rakasti sekä minua että poikaani. Kun Matti sanoi, että hän haluaa adoptoida Petrin, vakuutuin lopullisesti, että meistä tulee oikea perhe.

2. Stadilainen paimentyttö ja sotilaan poika

OLEN EVA-RIITTA yhdellä eellä. Synnyin yksinhuoltaja-äidin tyttäreksi Helsingin Kalliossa Viidennen linjan ja Hämeentien kulmassa välirauhan aikaan 31.5.1940.

Etunimeni sain kummitädiltäni, äitini sisarelta. Hän oli varannut sen omalle tyttärelleen, mutta halusi luovuttaa sen minulle, koska ei ollut vielä saanut omaa lasta, vaikka oli ollut jo muutaman vuoden naimisissa. Myöhemmin heille syntyi kaksi lasta. Perhe oli suomenruotsalainen, ja kummini antoi papille nimen lapulle kirjoitettuna, ja niin minusta tuli Eva-Riitta. Äiti oli suomenkielinen, eikä nimeen liittynyt mitään muuta.

Äitini Vieno työskenteli käsine- ja laukkutehtaassa, jossa päivät olivat pitkiä ja rutiinit raskaan yksitoikkoisia sekä tarkasti valvottuja. Sota lisäsi epävarmuutta, ja noina aikoina työsuhde saattoi katketa milloin mistäkin syystä. Jos yrityksen toimitilat vaurioituivat pommituksissa, omistaja joutui rintamalle tai materiaalin toimitus loppui, oli

työttömyys edessä. Eikä tehdastyössä tunnettu sairauslomia, vanhempainvapaista puhumattakaan. Äiti yritti pitää kiinni työpaikastaan, ja minun kohtalokseni tuli olla milloin kenenkin sukulaisen hoivissa. Olin heittopussi, josta äidin sisaret ottivat vastuuta, vaikka heillä oli omiakin lapsia. Sodan aikana minut lähetettiin evakkoon Etelä-Pohjanmaalle äidin serkkujen luo ja myöhemminkin kesäisin, mutta en ollut montaa kertaa samassa perheessä. Yritin kysellä asiasta aikuisena, mutta kukaan ei muistanut kovin tarkkaan, missä olin minkäkin ikäisenä ollut ja kuinka kauan.

Vauva-aikani vietin Puistolassa, Anttolantie kymppissä, äidin vanhimman sisaren luona. Tämä tädin koti oli ainoa sukulaispaikka, jonne minut hyväksyttiin useamminkin kerran.

Täti piti muutaman tunnin päivässä kioskia Puistolan asemalla, ja minä nukuin kertoman mukaan ulkona vauuissa. Ensimmäinen talveni oli kovin kylmä.

Seuraavana kesänä alkoi jatkosota. Täti asui puutalon ensimmäisessä kerroksessa miehensä ja kahden poikansa kanssa. Toisessakin kerroksessa oli asukkaita, ja aina kun sireenit ulvoivat, kaikki kiirehtivät kellariin.

Vielä nykyäänkin tunnen vahvaa puistatusta, kun kuuntelen uutisia sodasta. Kuvat sota-alueilta, räjähdysten äänet ja jopa ilotulitukset herättävät minussa fyysistä ahdistusta. Haistan yhä kylmän kellarin tuoksun, kuulen sireenien ujelluksen ja muistan värisyttävän tarkasti turvattomuuden ja pelon.

Äitiäni tapasin vauvaiässä melko harvoin. Hän asui pienessä hellahuoneessa Hämeentiellä, mutta työpäivät olivat pitkiä, junamatka Puistolaan kesti vähintään tunnin ja matkalippu oli kallis.

Minulla on vain yksi varhainen muisto äidistä, aivan ensimmäisiltä vuosiltani. Nukuin pinnasängyssä – tyyny pään päällä kuten aina lapsena – ja heräsin myöhään illalla siihen, että äiti ja tati nauroivat ja piparit tuoksuivat. Minun on täytynyt olla alle parivuotias, ja mielikuvani on hyvin lohdullinen ja kaunis. Rakastan edelleen piparin tuoksua.

Siihen aikaan ei ollut tapana halailla ja hellitellä lapsia, enkä muista olleeni äidin sylissä. Hän poltti pilliklubia lähes ketjussa ja sanoi, että »äläs nyt tuu, kun äidillä on tää tupakka».

Muutamman vuoden ikäisenä asuin äidin toisen sisaren luona Hämeentiellä. Sielläkin oli paksuseinäinen, kostea kellari, johon hälytyssireenin soidessa piti mennä.

Kellarissa haisi mullalta ja homeelta, minua palelsi, ja aikuiset istuivat hiljaa, kuin jähmettyneinä. Kerran joku vieras aikuinen taputti päätäni ja sanoi, että hyvä, ettet osaa vielä pelätä. Minua värisytti, mutta yritin olla itkemättä ja pysyä kiltisti paikoillani. Pelkäsin kyllä, mutta en kyennyt ilmaisemaan sitä.

Sekä äidin että tädin ikkunoissa oli niin sanotut Molotovin karteekit eli paksut, tummanharmaat pahviverhot. Keskustassa asuvien valot eivät saaneet näkyä. Sen sijaan Vuosaaressa, jossa siihen aikaan ei ollut asutusta, poltettiin öisin nuotioita. Navigointi ei ollut kovin tarkkaa, ja pommittajalentäjiä yritettiin hämätä ilmatorjunnan tueksi. Kun äidin naapuritalo, Hämeentie 18, pommitettiin keväällä 1944 raunioiksi, arveltiin, että kohteena olisi ollut Kruununhaan puolella oleva valtion viljavarasto.

Ilmeisesti tuolta keväältä minulla on kokemus, joka yhä tulee joskus uniini. Näen että peittoni päällä on ikkunan-

sirpaleita. Kuulen kovia ääniä, herään peloissani, nostan peittoa ja käsiini tulee verinaarmuja. Enempää en tuosta hetkestä muista.

Samassa talossa asui myös vaarini, äidinisä, joka usein tuli patistamaan meitä kellariin. Äidilläni oli tapana vastustella, että sinnehän me kuolemme kuin rotat, mutta useimmiten hän totteli vaaria.

Aloin puhua varsin myöhään, vasta kolme- tai nelivuotiaana. Kerrottiin, että olin äidin kanssa kävellessäni pudonnut katuluukusta klapikellariin ja säikähtänyt puhumattomaksi.

Muistan varhaislapsuudestani, että kaikesta oli puutetta. Kuluneet vaatteet ratkottiin auki, ja kankaan nurjapuoli käännettiin päällimmäiseksi. Aikuiset keskustelivat paljon ruoan hankkimisesta ja pitkistä jonoista.

Aamiaiseksi sain kaksi palaa margariinilla päällystettyä näkkileipää ja kupillisen kahvin korviketta, jossa oli tilkka maitoa. Lisäsin siihen monta palaa sakariinia pienestä pyöreästä puurasiasta. Joskus tarjolla oli myös Ovomaltiinjauhetta, joka maistui hyvältä, hiukan kaakaolta, ja jota jaettiin avustuksena lapsille.

Alle kouluikäisenä olin jonkin aikaa myös päiväkodissa.

ÄITI OLI SYNTYNYT Helsingissä, mutta hänen äitinsä oli Lapualta, ja sukuamme on edelleen Pohjanmaalla monessa pitäjässä. Lapsena äiti oli viettänyt sisarustensa kanssa kesiä muun muassa Ilmajoella sekä Nurmon Ruhassa enonsa maatilalla. Kun siskokset saapuivat, niin naapurit sanoivat, että »Helesingin pitkäsääret tuloo». Nimitys johtui siitä, että kaupungissa pidettiin lyhempiä hameita kuin maalla, joten paljasta säärtä näkyi enemmän.

Myös minut ja serkkuni lähetettiin sotavuosina tuon tuosta evakkoon Etelä-Pohjanmaalle. Välillä viivyimme kuukausiakin. Serkkupoika kävi siellä koulua, mutta minä olin silloin vielä alle kouluikäinen. Yksi sijoituspaikkani oli Ilmajoen seurakuntatalo, jossa äidin serkku toimi vahtimestarina ja hänen miehensä oli haudankaivaja. Seitsenlapsisella perheellä oli käytössään vain kamari sekä iso keittiö, jossa seurakuntasisaret keittivät sunnuntaisin kirkkovaelle kahvit. Silloin lasten piti pysytellä kammarissa tai korkeintaan sai luikahtaa nopeasti keittiön läpi pihalle.

Kun alueella levisi kurkkumätä, lapsi toisensa jälkeen vietiin sairaalaan. Kiipesin kielloista huolimatta ikkunan kautta pikkuserkun vuoteen ääreen leikkimään, mutta en saanut tartuntaa. Sen sijaan sairastin puoli vuotta hinkuyskää. Se oli tavallinen tauti tuohon aikaan.

Meidän pienimpien suosikkipaikka oli seurakuntatalon ullakolla oleva ruumisarkkuvarasto. Pahvin sekä paperin sekoituksesta valmistetut arkut olivat pelottavan kiehtovia kätkeytymispaikkoja, ja kaikkein rohkeinta oli ryömiä mustaan arkkuun. Sittemmin piiloleikkimme kiellettiin, kun omaiset valittivat arkkujen nuhjuisuudesta.

Alle kouluikäisenä muistan olleeni Pohjanmaalla myös talvisaikaan. Pakkanen kipristi kasvoja, kun liu'uttelin potkukelkalla pitkin pihatietä ja huudahdin, että »Herranjumala kun luistaa hyvin.» Paikalle osunut pitäjän nuori pappi kuuli innostukseni ja katsoi asiakseen moittia minua Herran nimen turhasta käytöstä. Olin korkeintaan viisivuotias, mutta muistan hämmästyneeni ja ymmärtäneeni hänen kohtuuttomuutensa. Samaisesta miehestä tuli myöhemmin kouluhallituksen pääjohtaja.

Jonkin aikaa äidillä oli asunto myös Puistolassa runsaan kilometrin päässä tädin kodista, ja asuin siellä hänen kanssaan. En ollut vielä koulussa, ja kun hän lähti varhain työhön, menin lounaskupin kanssa tädin luo päivähoitoon.

Leikin ulkona ja välillä odottelin Elannon myymälän takahuoneessa, kun täti oli töissä lihakaupassa. Tädin ruokatunnin aikana menimme heille, ja hän lämmitti minunkin lounaani.

Aikuisten työpäivät olivat pitkiä, eikä kukaan valvonut lasten leikkejä. Puistolan asemalla kilpailimme siitä, kuka viimeksi luikahtaa pysähtyneen junan alta. Juna nytkähti jo liikkeelle, kun sukelsin vaunujen välistä toiselle puolelle. On oikeastaan ihme, että selvisimme hengissä.

Eräänä päivänä saimme kuulla, että Tapanilan asemakioskissa myydään karamellia, joka ei suusta koskaan lopu. Sitä piti kokeilla, ja päättelimme, että asemalle pääsee parhaiten raiteita pitkin. Olimme liikkeellä salaa, ilman aikuisten lupaa, ja suunnittelimme, että aina voi hypätä sivuun, jos juna tulee. Pääsimme perille ja sain maistaa uutta ihmettä. Sitä kutsuttiin purukumiksi, ja se oli vähän kuin pihkaa. Pihkaa piti syödä kauan, kunnes siitä tuli vaaleanpunaista ja lopulta mautonta. Tätä uutta ihmekarkkiakin saattoi syödä kauan, mutta siitä tuli nopeammin mauton.

Tädin kamarissa kuulin ovenraosta keskustelun, joka ei ollut tarkoitettu korvilleni, sillä siinä oli jälleen aiheena minun sijoittamiseni. Äiti oli tavannut Ilmajoella sukulaishäissä miehen, ja halusi muuttaa Ilmajoelle. Täti ja setä tarjoutuivat ottamaan minut kokonaan lapsekseen, koska heillä oli vain kaksi poikaa, ei tyttöä. Äiti ei kuitenkaan suostunut ehdotukseen. En muista, mitä itse toivoin, mutta tilanne jännitti minua kovin.

Viisaan naisen koskettava kertomus rakkaudesta, musiikista, menetyksistä ja muistojen voimasta.

Köyhissä oloissa kasvanut yksinhuoltaja Eva-Riitta tekee sivutyötä baarimikkona, kun ravintolassa esiintyvä Fredi kiinnostuu hänestä. Fredistä tulee Eva-Riitalle Matti ja puoliso yli viideksikymmeneksi vuodeksi. Fredi luo menestyksekkään uran laulajana ja säveltäjänä, kun taas Eva-Riitta rikkoo lasikattoja kansanedustajana, maaherrana ja Helsingin kaupunginjohtajana. Eripariselta vaikuttavaa pariskuntaa yhdistää huumori ja vahva sitoutuminen toisiinsa ja perheeseensä. Kun heidän tyttärensä Hanna-Riikka menehtyy syöpään ja Matti kuolee yllättäen, Eva-Riitalle jää suru ja tärkeä isoäidin rooli, mutta ennen kaikkea kiitollisuus yhteisistä vuosista. Lapsenlapsia varten kirjoitetut muistot kypsyivät kirjaksi vanhan ystävän, toimittaja Sanna Wirtavuoren kanssa käydyillä pitkillä kävelyillä Helsingin Töölössä.

